

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့်
စနစ်တကျထိန်းကျောင်းရေး ဥပဒေ

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးဆိပ်ကမ်းများ၊ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့်
စနစ်တကျထိန်းကျောင်းရေးဥပဒေ

(၂၀၁၃ ခုနှစ် ၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၄ ။)

၁၃၇၄ ခုနှစ် ၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၅ ရက်
(၂၀၁၃ ခုနှစ် ၊ မတ် လ ၃၁ ရက်)

နိဒါန်း

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်သည် ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

**အခန်း (၁)
အမည်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်**

၁။ ဤဥပဒေကို စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် စနစ်တကျ ထိန်းကျောင်းရေး ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ဤဥပဒေတွင်ပါရှိသော အောက်ပါစကားရပ်များသည် ဖော်ပြပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်စေရမည်-

- (က) **တိုင်းဒေသကြီး** ဆိုသည်မှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ကိုဆိုသည်။
- (ခ) **အစိုးရအဖွဲ့** ဆိုသည်မှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့ကို ဆိုသည်။
- (ဂ) **ဝန်ကြီးဌာန** ဆိုသည်မှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး ဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။
- (ဃ) **ဝန်ကြီး** ဆိုသည်မှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။
- (င) **ဦးစီးဌာန** ဆိုသည်မှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေး ဦးစီးဌာနကို ဆိုသည်။
- (စ) **တိုင်းဒေသကြီးဦးစီးမှူး** ဆိုသည်မှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာန အကြီးအကဲကို ဆိုသည်။
- (ဆ) **တိရစ္ဆာန်** ဆိုသည်မှာ လူတို့ မွေးမြူထားသော သို့မဟုတ် တစ်နည်းနည်း အသုံးပြုရန် လူတို့ ဖမ်းဆီးထားသော တိရစ္ဆာန်ကို ဆိုသည်။ ယင်း စကားရပ်တွင် ထိုတိရစ္ဆာန် တစ်မျိုးမျိုး၏ အထီးမျိုးရည်၊ အမမျိုးဥ သို့မဟုတ် သန္ဓေသားလောင်းလည်း ပါဝင်သည်။

- (ဇ) **တိရစ္ဆာန်ထွက်ပစ္စည်း** ဆိုသည်မှာ တိရစ္ဆာန်မှ ထွက်ရှိသော နို့၊ ဥ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန် ၏ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်ရပ်ကို ဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် ပျားနှင့် ပျားအုံမှ ရရှိသော ပျားထွက်ပစ္စည်းများလည်း ပါဝင်သည်။
- (စ) **တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး** ဆိုသည်မှာ လူတို့စားသုံးရန်ဖြစ်စေ၊ ခိုင်းစေရန် ဖြစ်စေ၊ ဝါသနာ အရဖြစ်စေ၊ မွေးမြူရေးထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ရန် ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် မျိုးပွားရန်နှင့် ဖြန့်ဖြူးရန်ဖြစ်စေ၊ တိရစ္ဆာန်ကို တစ်နည်းနည်း အသုံးပြုရန် တစ်ပိုင်တစ်နိုင် သို့မဟုတ် စီးပွားဖြစ် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ဆိုသည်။
- (ဉ) **ထိန်းကျောင်းခြင်း** ဆိုသည်မှာ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်ဖြစ်စေ၊ စီးပွားဖြစ်ဖြစ်စေ၊ ခိုင်းစေရန်ဖြစ်စေ၊ မျိုးပွားဖြန့်ဖြူးရန်ဖြစ်စေ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန် မွေးမြူခြင်းအမျိုးအစားအလိုက် စောင့်ရှောက်မှုနည်းလမ်းများ၊ ကန့်သတ်ချက်များဖြင့် စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းကို ဆိုသည်။
- (ဋ) **စားကျက်မြေ** ဆိုသည်မှာ စိုက်ပျိုးမြေ၊ သစ်တောမြေ၊ သာသနာပိုင်မြေ၊ သုဿန်မြေ စသော မြေမျိုးများမှ လွတ်ကင်း၍ ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်များ လွတ်ကျောင်း၍ ရနိုင်သော မြေလွတ်မြေလပ်၊ မြေရိုင်းများကို ဆိုသည်။
- (ဌ) **ကူးစက်ရောဂါ** ဆိုသည်မှာ ဝန်ကြီးဌာနက ကူးစက်ရောဂါဖြစ်သည်ဟု ကြေညာထားသော တိရစ္ဆာန်များတွင် ဖြစ်ပွားတတ်သည့် ရောဂါ တစ်မျိုးမျိုးကို ဆိုသည်။

**အခန်း(၂)
ရည်ရွယ်ချက်များ**

၃။

- ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-
- (က) တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊
 - (ခ) တိရစ္ဆာန်ထိန်းကျောင်းရေးလုပ်ငန်းများ စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊
 - (ဂ) တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို ဟန်ချက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်၊
 - (ဃ) တိရစ္ဆာန်များတွင် ကူးစက်ရောဂါမဖြစ်ပွားစေရေးအတွက် ကြိုတင် ကာကွယ်ရန်နှင့် ဖြစ်ပွားသည့်အခါ စနစ်တကျ ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်၊
 - (င) တိရစ္ဆာန်မှ လူသို့ ကူးစက်ရောဂါများ ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုမဖြစ်ပေါ်စေရေး အတွက် ကြိုတင် ကာကွယ်ရန်၊
 - (စ) မွေးမြူထုတ်လုပ်မှုအမျိုးအစားနှင့် ပမာဏအလိုက် ဇီဝလုံခြုံမှုစံနှုန်းများ သတ်မှတ်၍ ကျင့်သုံးလိုက်နာ မွေးမြူစေရန်၊
 - (ဆ) စားကျက်မြေများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်။

အခန်း(၃)
တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး

၄။ ဦးစီးဌာနသည် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးအတွက် အောက်ပါလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်-

- (က) တိရစ္ဆာန်မွေးမြူလိုသူများအား ခေတ်မီ နည်းစနစ်များဖြင့် မွေးမြူနိုင်ရေး အတွက် နည်းပညာများ ဖြန့်ဖြူးခြင်း၊
- (ခ) တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ကိုက်ညီသော တိရစ္ဆာန် မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များ ပေါ်ထွန်း လာစေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (ဂ) တိရစ္ဆာန်အမျိုးအစား၊ မွေးမြူထုတ်လုပ်မှု အမျိုးအစားနှင့် ပမာဏ အလိုက် မွေးမြူစနစ်များ၊ ကူးစက်ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်ခြင်းစံများ သတ်မှတ်၍ စစ်ဆေးကြီးကြပ်ခြင်း၊
- (ဃ) စီးပွားရေးအလို့ငှာ မျိုးပွားရန် နှင့် မျိုးဖြန့်ဖြူးရန်အတွက် မွေးမြူထားသော တိရစ္ဆာန်များ၏ ကူးစက်ရောဂါ ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ရေး မှတ်တမ်းများ၊ မျိုးရိုးဗီဇမှတ်တမ်းများကို စစ်ဆေးကြီးကြပ်ခြင်း၊
- (င) တိရစ္ဆာန်တစ်မျိုးခြင်းအလိုက် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်နှင့် စီးပွားဖြစ် မွေးမြူ ထုတ်လုပ်ခြင်းအား ကောင်ရေပမာဏ သတ်မှတ်၍ စစ်ဆေးကြီးကြပ် ခြင်း၊
- (စ) တိရစ္ဆာန်တစ်မျိုးခြင်းအလိုက် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်နှင့် စီးပွားဖြစ် မျိုးပွား ဖြန့်ဖြူးခြင်းအား ကောင်ရေ ပမာဏ သတ်မှတ်၍ စစ်ဆေးကြီးကြပ်ခြင်း။

အခန်း(၄)
တိရစ္ဆာန်ထိန်းကျောင်းရေး

၅။ ဦးစီးဌာနသည် တိရစ္ဆာန်ထိန်းကျောင်းရေးအတွက် အောက်ပါလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက် ရမည် -

- (က) တိရစ္ဆာန် အမျိုးအစား၊ မွေးမြူထုတ်လုပ်မှု အမျိုးအစားနှင့် ပမာဏအလိုက် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ထိန်းကျောင်းခြင်းစံများ သတ်မှတ်၍ စစ်ဆေးကြီးကြပ်ခြင်း၊
- (ခ) အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များအတွက် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းစံများနှင့် ရောဂါကာကွယ် ခြင်း စံများ သတ်မှတ်၍ စစ်ဆေးကြီးကြပ်ခြင်း၊
- (ဂ) တိရစ္ဆာန်ဖြင့် သယ်ဆောင်နိုင်သည့် သို့မဟုတ် ဆွဲနိုင်သည့် အများဆုံးဝန် အလေးချိန် နှင့် အလုပ်ခိုင်းစေရန် အချိန်ကာလ သို့မဟုတ် အလုပ်ချိန်ကာလကို တိရစ္ဆာန် အမျိုးအစားအလိုက် သတ်မှတ်ခြင်း၊

- (ဃ) တစ်ပိုင်တစ်နိုင် သို့မဟုတ် စီးပွားဖြစ်မျိုးပွားဖြန့်ဖြူးရန်ဖြစ်စေ၊ ခိုင်းစေရန် ဖြစ်စေ၊ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန် မွေးမြူခြင်း အမျိုးအစားအလိုက် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မှု နည်းလမ်းများ ကန့်သတ်ချက်များ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊
- (င) တိရစ္ဆာန်များကို စနစ်တကျ ထိန်းကျောင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုက်နာသင့်သည့် နည်းလမ်းများကို အများပြည်သူတို့ သိရှိနိုင်စေရန် ပညာပေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

အခန်း(၅) စီမံခန့်ခွဲရေးနည်းလမ်းအရ အရေးယူခြင်း

၆။ ဤဥပဒေအရ ထုတ်ပြန်သော အမိန့်ညွှန်ကြားချက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်ကြောင်း သို့မဟုတ် လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ကြောင်း တွေ့ရှိပါက မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာန အရာရှိတစ်ဦးသည် အောက်ပါစီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ အမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ကို ချမှတ်နိုင်သည်-

- (က) သတိပေးခြင်း၊
- (ခ) သတ်မှတ်ထားသည့် ဒဏ်ကြေးငွေ တပ်ရိုက်ခြင်း။

အခန်း(၆) အယူခံခြင်း

၇။ ဦးစီးဌာန၏အရာရှိ တစ်ဦးဦးက ဤဥပဒေအရ ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက် သို့မဟုတ် အမိန့် တစ်ရပ်ရပ်ကို မကျေနပ်သူသည် ယင်းဆုံးဖြတ်ချက် သို့မဟုတ် အမိန့်ချမှတ်သည့် နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၆၀အတွင်း တိုင်းဒေသကြီးဦးစီးမှူးထံ အယူခံနိုင်သည်။

၈။ တိုင်းဒေသကြီးဦးစီးမှူးက ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက် သို့မဟုတ် အမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ကို မကျေနပ်သူသည် ယင်းဆုံးဖြတ် သို့မဟုတ် အမိန့်ချမှတ်သည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ဝန်ကြီးထံ အယူခံနိုင်သည်။

၉။ ဝန်ကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ်ဖြစ်စေရမည်။

အခန်း (၇) တားမြစ်ချက်များ

၁၀။ မည်သူမျှတိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ မျိုးဖြန့်ဖြူးခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် မွေးမြူမှုစနစ်များ၊ ကူးစက်ရောဂါ ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ခြင်းစံများ၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း စံများ၊ ကန့်သတ်ချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းမရှိစေရ။

၁၁။ မည်သူမျှ တိရစ္ဆာန်နှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါ တားမြစ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခြင်း မပြုရ -

- (က) ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ ခိုင်းစေခြင်း သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော အလေးချိန်ထက် ပို၍ တင်ဆောင်ခြင်း၊ ဆွဲယူစေခြင်း၊
- (ခ) နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်း၊
- (ဂ) ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း တစ်ခုခုကို မလိုအပ်ဘဲ ချို့တဲ့စေခြင်း၊
- (ဃ) အစာရေစာမကျွေးဘဲထားခြင်း၊
- (င) ရောဂါသို့မဟုတ် ဒဏ်ရာများရရှိနေပါလျက် ကုသစောင့်ရှောက်မှုမပြုဘဲ ထားခြင်း၊
- (စ) ကူးစက်ရောဂါစွဲကပ်နေပါလျက် သို့မဟုတ် ဒဏ်ရာရရှိနေပါလျက် အများပြည်သူဆိုင်ရာ နေရာသို့ လွှတ်ထားခြင်း၊
- (ဆ) စည်းကမ်းမဲ့လွှတ်ကျောင်းခြင်း။

၁၂။ မည်သူမျှ ဤဥပဒေပါလုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်သည်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဟန့်တားနှောင့်ယှက်ခြင်းမပြုရ။

အခန်း (၈) ပြစ်ဒဏ်များ

၁၃။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၁၀ ပါ တားမြစ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်း ထက်မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

၁၄။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၁၁ ပါ တားမြစ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို ခြောက်လထက် မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ် ငါးသောင်း ထက်မပိုသော ငွေဒဏ် ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

၁၅။ ပုဒ်မ ၁၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက် မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

အခန်း(၉)

အထွေထွေ

၁၆။ တရားရုံးသည် ပုဒ်မ ၉ သို့မဟုတ် ပုဒ် ၁၀ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာပြစ်မှု အတွက် သတ်မှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်ကို ချမှတ်ရမည့်အပြင် ပြစ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သော သက်သေခံ ပစ္စည်းများကို ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းရန် သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၁၇။ ဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများက ဤဥပဒေပါ ပြစ်မှုများကို အရေးယူရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့က လိုအပ်သော အကူအညီများပေးရမည်။

၁၈။ တိုင်းဒေသကြီးဦးစီးမှူးသည် ဤဥပဒေအရ မိမိအား ပေးအပ်ထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဦးစီးဌာနမှ အရာရှိတစ်ဦးဦးအား လွှဲအပ်ဆောင်ရွက်စေနိုင်သည်။

၁၉။ ဤဥပဒေအရ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ထိန်းကျောင်းခြင်း စနစ်များကို စစ်ဆေးကြီးကြပ်ရာတွင် -

(က) လူမှုစီးပွား ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ခ) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုမရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဂ) ကူးစက်ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်ခြင်းစံများကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၀။ ဤဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်-

(က) အစိုးရအဖွဲ့သည် လိုအပ်သော နည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(ခ) ဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် ဦးစီးဌာနသည် လိုအပ်သော အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်များကို အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကျွန်ုပ် လက်မှတ် ရေးထိုး သည်။

(ပုံ) သာအေး

ဝန်ကြီးချုပ်

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့